

13.28x26.08	1	עמוד 19	כותרת - גלובס	25/07/2018	64510221-1
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

סלקציה והכשלה סיטונית

לאוניברסיטאות גבוה יותר מאשר בחלק מהמכללות. מכאן גם היתרון המובנה של בוגרי האוניברסיטאות כשהם ניגשים לפתור בחינה שהמרכיב הפסיכומטרי בה כליכך בולט, במסגרת סד הזמנים הדחוק. אך כאשר אנו באים לברוק הישג וידע מקצועי בעריכת דין, יש לבחון את השאלה האם ייגרע חלקו של המקצוע אם תינתן מסגרת זמן סבירה לפתרון כל שאלה ושאלה?"

השכלה משפטית מצוינת

האופי הפסיכומטרי שקיבלה הבחינה חותר תחת הרעיון היפהפה של מי שהיה שר החינוך פרופ' אמנון רובינשטיין ואחרים, של פתיחת שערי ההשכלה הגבוהה בפני חלק גדול יותר מהאוכלוסייה. אכן, המכללות מקבלות ללימודי משפטים גם תלמידים שציון הבחינה הפסיכומטרית שלהם אינו מזהיר, או אף ללא בחינה פסיכומטרית. אנו המרצים עומלים ומקנים להם השכלה משפטית מצוינת. ואז, לאחר שהתלמידים משקיעים שלוש וחצי שנות לימוד ועוד שנת התמחות, באה הלשכה בסוף הדרך ומורידה מסך מעיד פסיכומטרי,

טענתה המרכזית של הלשכה היא שהבחינה הוגנת, שהרי תלמידי האוניברסיטאות מצליחים ורק תלמידי המכללות מרבים להיכשל. הטענה שקרית: אלה מרבים להיכשל.

וכדי להכשיל כ-70% מבוגרי המכללות, מקשים עד כי מכשילים גם כ-30% מבוגרי האוניברסיטאות. מכיוון שבמוסדות האקדמיים מלמדים בכל העולם בעיקר תיאוריה, כשאת הפרקטיקה רוכשים בהתמחות, יש להפנות את טענת האחריות לכישלון לא למכללות אלא ללשכה: הרי קיבלתם את בוגרי לימודי המשפטים לשנת התמחות - מדוע במקום לנצלם ככוח עבודה זול לעבודות טכניות לתועלת משרדיכם, לא לימדתם אותם כראוי את הנושאים הטכניים שעליהם הם נבחנים וכן ניסוח כתבי טענות? נתוני הלשכה מראים שרק 28% מהמתמחים במשרדים פרטיים עברו את הבחינה, לעומת כ-60% בפרקליטות וכ-40% בבתי המשפט - אולי הגיעה העת לשלול מהלשכה לא רק את בחינות ההסמכה, אלא אף את עבודת המתמחים.

פרופ' בועז סנג'רו
בחינות ההסמכה

לאחרונה פורסמו תוצאות בחינת ההסמכה האחרונה שקיימה לשכת עורכי הדין למתמחים במשפטים, המהווה תנאי לקבלת רישיון. התוצאות מוזעזעות: 68% נכשלו ("גלובס", 16.7.18, חן מענית). האומנם המתמחים כליכך גרועים? או שמא גילדת עורכי הדין סוגרת שעריה בפני מתחרים חדשים? טענתה המרכזית של הלשכה היא שהבחינה הוגנת, שהרי תלמידי האוניברסיטאות מצליחים ורק תלמידי המכללות מרבים להיכשל. הטענה שקרית: אלה מרבים להיכשל. הלשכה מפרסמת דירוג של המוסדות לפי אחוזי המעבר, וההשוואה בין האוניברסיטה שבראש עם 76% עוברים לבין המכללה שבתחתית עם 17% בלבד יוצרת רושם מוטעה של הבדלי רמות עצומים: פי ארבעה, כשמכללת ספיר חריגה לטובה.

שאלות איזוטריות

אלא שהשוואת הציון הממוצע מלמדת שבאוניברסיטה שבראש הוא רק 69.8 בעוד שבמכללה שבתחתית הוא 54.8. לא מדובר בפער גדול, אלא רק ב-15 נקודות ממאה בין הראשונה לבין האחרונה. בנוסף, מדוע שנקרב תלמידי האוניברסיטה למעלה מ-30% ייכשלו? כשאני נבחנתי בשנת 1989, אחוז העוברים היה מעל 95%. הלשכה הולכת ומקשה כך שרבים מדי נכשלים. מהי ההצדקה לכך שהציון הממוצע של תלמידי האוניברסיטה שבראש יהיה רק 69.8 כשציון המעבר הוא 65? הלשכה נמנעת מלפרסם את ציון החציון, שהיה חושף סלקציה אכזרית והכשלה סיטונית. לפני כחודש ניתן פסק דין של בית המשפט העליון שבו נפסלו כמה מהשאלות של הבחינה הקודמת, בעקבות ערעורי מתמחים ("גלובס", 10.6.18, אלה לויז'נירוב). השופט יצחק עמית כתב כך: "המהות והנוסח של שאלות הבחינה מעוררים את השאלה מה תכלית הבחינה... הנבחן נדרש לענות על שאלות קשות, לעתים איזוטריות, כמעט בכל תחומי המשפט. ספק אם עורכי הדין הטובים המנוסים והבקיאים ביותר במדינה, אלה שכוחם רב להם בכל תחומי המשפט, הן אורחי הן פלילי, היו עוברים את הבחינה מבלי להתכווץ לקראתה. אם כך, מדוע יש לצפות מנבחן, שזה עתה סיים את תקופת ההתמחות שלו, שיעמוד ברף מקצועי גבוה יותר מעורכי הדין הטובים ביותר במדינה?" עוד כתב השופט עמית: "דומה כי סד הזמנים המוקצב לפתרון הבחינה הוא אחד הנימוקים לפער בין אחוזי ההצלחה של בוגרי האוניברסיטאות לבין בוגרי המכללות. מן המפורסמות הוא כי רף הקבלה הפסיכומטרי